

Pripremila: Tanja Vrančić

VIJESTI IZ KOMORE

DANI OVLAŠTENIH INŽENJERA GRAĐEVINARSTVA

Iskorištavanje hidropotencijala i energetska obnova javnih zgrada

Raspravljalo se o iskorištavanju europskih fondova i javnoj nabavi inženjerskih usluga ■ Usvojena Deklaracija o poticanju održiva razvoja ■ Dodijeljene nagrade Kolos

Sedmi *Dani ovlaštenih inženjera građevinarstva* održani su u Opatiji od 13. do 16. lipnja 2012. Na tom već tradicionalnom skupu koji organizira Hrvatska komora inženjera građevinarstva (HKIG) okupilo se približno 1100 registriranih sudionika, od kojih je bilo i 99 predavača. Seminari i okrugli stolovi obuhvatili su gotovo sve grane građevinarstva te regulativu i upravljanje projektima. Sudionici su aktivnim sudjelovanjem na predavanjima potaknuli zanimljive diskusije i razmjenu stručnih iskustava, što je još jedna potvrda da su takvi susreti vrlo potrebni radi razvoja i afirmacije građevinske struke. Osim redovitih seminara, ključni su događaji bili Opća konvencija Hrvatske komore inženjera građevinarstva, plenarna sjednica s dvije panel-rasprave (*Energetska obnova zgrada javnog sektora* i *Program iskorištenja slobodnog hidropotencijala u RH*) i dodjela nagrade *Kolos* za posebna dostignuća u graditeljstvu. Skup je zaključen svečanom večerom.

Opća konvencija Hrvatske komore inženjera građevinarstva

Opća konvencija ovlaštenih inženjera građevinarstva koju čine svi članovi HKIG-a održana je 13. lipnja 2012. u sklopu Dana ovlaštenih inženjera građevinarstva u Opatiji. Konvencija je obuhvatila teme vezane za mogućnosti koje se za inženjere građevinarstva i članove Komore otvaraju u okvirima Europske Unije, ali i aktivnosti za pripremu potencijalnih projekata koji

moгу biti financirani iz različitih fondova, dostupnih u ovom trenutku ili dostupnih tek danom pristupanja Europskoj Uniji.

Dnevni je red Konvencije obuhvatio sljedeće teme:

- Uloga HKIG-a u procesu iskorištavanja sredstava iz EU fondova
 - Smjernice za javnu nabavu inženjerskih usluga
 - Izmjene i dopune Zakona o prostornom uređenju i gradnji, Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji te Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama
 - Deklaracija o poticanju održiva razvoja.
- HKIG je strukovna organizacija s članstvom od približno 4000 inženjera građevinarstva različitih specijalnosti i s velikim

stručnim iskustvom u pripremi i provedbi različitih projekata u zemlji i inozemstvu. Prema iskustvima stručnjaka odnosno konzultanata koji su radili na pripremi projekata u zemljama pristupnicama, za državu veličine i broja stanovnika kao Hrvatske potrebno je od 2500 do 3000 stručnjaka za pripremu projekata (s poznavanjem pravila i regulativa EU i RH te raspoređenih po cijeloj državi) da bi povukli sav raspoloživi iznos sredstava. U ovom trenutku u Hrvatskoj ima nekoliko puta manje takvih stručnjaka na raspolaganju.

U pripremi projekata za europske fondove HKIG može korisnicima koji kandidiraju projekte, ali i ostalim sudionicima procesa, ponuditi pomoć institucije s najvećom koncentracijom inženjerskog znanja u Hrvatskoj preko posebnog Centra za EU informacije.

Smjernice za javnu nabavu inženjerskih usluga jesu alat koji može poslužiti naručiteljima i ponuditeljima pri otklanjanju potencijalnih nejasnoća i nedoumica u provedbi postupaka javne nabave inženjerskih usluga. Smjernicama su sustavno i detaljno obrađene i argumentirane metode i postupci za provođenje javne nabave kojima se naručitelj može i treba

Sudionici Dana ovlaštenih inženjera građevinarstva u Opatiji

VIJESTI IZ KOMORE

služiti u dnevnoj praksi. Cilj je postupak javne nabave inženjerskih usluga organizirati i provoditi poticajno za sve sudionike javnog nadmetanja kako bi kroz rezultate javnih nadmetanja osigurali najbolje ekonomske i tehničke koristi i za naručitelja i za ukupnu društvenu zajednicu. Smjernice su početna osnova za daljnji razvoj i bolje razumijevanje postupaka javne nabave, a zasnovane su na analizi stvarnih iskustava u provedbi natječaja javne nabave.

Vezano uz izmjene i dopune najavljenih zakona, ovlašteni su inženjeri građevinarstva na temelju svoga iskustva resornom ministarstvu uputili prijedloge i primjedbe za izmjene i dopune zakonskih rješenja. Dostavljeni su prijedlozi opće naravi kao i pojedinačni prijedlozi određenih izmjena i dopuna. Posebno je istaknuta potreba uključivanja struke na početku postupka izmjena i dopuna regulative iz područja građevinarstva.

Donesena je i posebna Deklaracija o poticanju održiva razvoja u kojoj ovlašteni inženjeri prihvaćaju punu odgovornost u osmišljavanju, predlaganju i provedbi investicijskih projekata u skladu s principima priželjkivanoga održivog razvoja, a ujedno odbacuju svaku primisao ili objedu da su spremni sudjelovati u nečasnom djelovanju na štetu očuvanja okoliša. Deklaracija je donesena jednoglasno i bez primjedaba uz punu podršku svih nazočnih članova Komore.

Predsjednik HKIG-a Zvonimir Sever istaknuo je na konferenciji za novinare da su donošenje deklaracije potaknule česte paušalne procjene projekata od strane ne kvalificiranih ili neinformiranih osoba, ali i stoga što su željeli iskazati odnos struke prema održivom razvoju. Pridodao je da se o značajnim projektima često govori neargumentirano i zatražio da se ocjene projekata donose na osnovi temeljite, otvorene, stručne i javne analize te rasprave, odnosno da svatko tko napiše reviziju ili mišljenje stoji iza svojih stajališta i bude spreman suočiti se s obrazloženim argumentima.

Predsjednik HKIG-a Zvonimir Sever

Pomoćnica ministra graditeljstva i prostornoga uređenja Ana Pavičić Kaselj

Opća je konvencija završila svečanim uručenjem priznanja počasnim članovima HKIG-a – prof. dr. sc. Josipu Marušiću i dr. sc. Mirku Oreškoviću.

Stajališta na plenarnoj sjednici

Središnji događaj sedmih Dana ovlaštenih inženjera građevinarstva u Opatiji bila je plenarna sjednica koja se sastojala od dvije panel-rasprave: *Energetska obnova zgrada javnog sektora i Program iskorištavanja slobodnog hidropotencijala u RH.*

Prije panel-rasprava uvodno je izlaganje održao predsjednik HKIG-a Zvonimir Sever, dipl. ing. građ., koji je posebno istaknuo dosadašnje aktivnosti i programe

Komore na poticanju investicija (*Program razvojnih projekata i Hrvatska nova vrata Europe*). Kao nastavak takvih nastojanja najavio je temu druge panel-rasprave i ukratko predstavio studiju iskorištavanja slobodnog hidropotencijala u Hrvatskoj s ekološkim i gospodarskim gledištima za njezino uspješno ostvarenje. Hrvatska jednostavno treba iskoristiti svoje potencijale za nacionalni razvoj.

U prvoj je panel-raspravi pomoćnica ministara graditeljstva i prostornoga uređenja Ana Pavičić Kaselj vrlo iscrpno predstavila program energetske obnove zgrada javnog sektora istaknuvši da je energetska učinkovitost racionalna uporaba energije. U potrošnji se krajnje energije u zgradarstvu troši 42 posto, a iznimno veliki i neracionalni potrošači su zgrade izgrađene prije 1987. godine koje prosječno potroše toplinske energije od 200 do 250 kWh/m² na godinu.

Procjena je da u program ulazi 11.000 javnih zgrada i riječ je o investiciji od 119 milijuna eura, a s tim bi se programom moglo otvoriti od 10 do 22 tisuće radnih mjesta. Potiče se cjelovita energetska obnova zgrada radi postizanja najvećih mogućih ušteda (postavljanje solarnih panela, uporaba dizalica topline, izolacija i obnova pročelja, stolarije...). Cilj je povećanje energetske učinkovitosti zgrada u javnom vlasništvu od 30 do 60 posto. U program su uključene zgrade u vlasništvu države, jedinica lokalne samouprave i javnih poduzeća.

Preduvjet je za obnovu zgrada ekonomska isplativost jer investicija ne može biti veća od uštede, a ostvaruje se smanjivanjem troškova energenata te održavanjem građevina i opreme. Europska investicijska banka spremna je financirati takve projekte jer je povrat uložениh sredstava osiguran iz energetske uštede (za najduže razdoblje financiranja od 14 godina, uz najveću kamatu od 3 posto).

Uz održavanje panel-rasprave pomoćnica je ministra najavila i pojednostavljenje

VIJESTI IZ KOMORE

zakonske regulative, tako da će uskoro za, primjerice, postavljanje fotonaponskih ćelija na zgrade biti dovoljna potvrda glavnog projekta i neće trebati nikakve druge dozvole i procedure predviđene drugim zakonskim aktima i propisima. Najavila je i programe energetske obnove stambenih zgrada, program energetske učinkovite javne rasvjete i sl.

Sudionici panel-rasprave bili su i Nada Marđetko Škoro, načelnica Odjela za tehničku regulativu i građevne proizvode pri MGPU, i moderator rasprave Đuro Tomljenović (HRT).

Tema druge panel-rasprave bila je, kako je već rečeno, program iskorištavanja slobodnog hidropotencijala, a predsjednik Komore Zvonimir Sever ocijenio je da Hrvatska ima znatan neiskorišten hidropotencijal jer je zemlja iznimno bogata vodom. Trenutačno ima 25 hidroelektrana, a s izgradnjom se stalo prije otprilike 20 godina. Neiskorišteni hidropotencijal u stanju je osigurati povećanje proizvodnje električne energije za 100 posto, dok Hrvatska sada 40 posto potreba za električnom energijom zadovoljava uvozom. Ekološka mreža u kojoj se nalazi 47 posto teritorija Hrvatske usporava i poskupljuje gradnju hidroelektrana pa je potrebno izvršiti njezino usklađivanje s državnim strateškim razvojnim interesima.

Hidroelektrane je potrebno graditi jer je strateški cilj Hrvatske da što više energetske izvora bude pod njezinom suverenom kontrolom i da na njih može računati bez ikakvih ograničenja. Osim toga, hidroelektrane su 85 posto hrvatski proizvod, a omjer uložene i dobivene energije je najbolji u odnosu na druge izvore energije. Hrvatska gradnjom hidroelektrana dobiva 4,4 TWh nove električne energije, a to je vrijednost od 250 milijuna eura.

Sudionici panel-rasprave, osim Zvonimira Severa, bili su i prof. dr. sc. Mladen Vedriš (Pravni fakultet u Zagrebu), Dragan Marčinko (predsjednik Upravnog odbora Centra za praćenje poslovanja energetskog

Sudionici Plenuma - Nada Marđetko Škoro i Ana Pavičić Kaselj iz MGPU te moderator rasprave Đuro Tomljenović

sektora i investicija), Rodoljub Lalić (HEP) i moderator Đuro Tomljenović (HRT).

Druga dodjela nagrade *Kolos*

I ove su godine u Opatiji, na svečanosti u sklopu *Dana ovlaštenih inženjera građevinarstva*, drugi put za redom dodijeljeni *Kolosi* – nagrade Hrvatske komore inženjera građevinarstva. Nagrada je to za rezultate trajne vrijednosti na unapređivanju i razvoju struke, za javnu prepoznatljivost i priznatost te razvoj tehničkog stvaralaštva u Hrvatskoj i svijetu, ali i za iznimna inženjerska dostignuća primijenjena u gradnji složenih konstrukcija te za poticanje investicija i doprinos razvoju i unapređivanju graditeljske djelatnosti.

Nagradu za iznimna dostignuća u struci u stručnom području geotehnike dobio je mr. sc. Rajko Kuželički, dipl. ing. građ., za projekt trotračnog tunela *Pećine* na magistralnoj cesti D 404 u Rijeci.

Kolosa za iznimna dostignuća u struci u stručnom području hidrotehnike dodijeljen je projektantskom timu u sastavu: Zdenko Tadić, dipl. ing. građ., Marijan Šteković, dipl. ing. građ. i Tomislav Vuković, dipl. ing. građ. Nagrada je dodijeljena za projekt uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Opatiji koji ima najveći tunnelski profil izvan sustava hidroelektrana.

Nagradu *Kolos* za iznimna dostignuća u struci za stručno područje konstrukcije dobio je Milan Crnogorac, dipl. ing. građ. za projekt konstrukcije hotela *Lone* u Rovinju.

U kategoriji Organizacija građenja i stručni nadzor gradnje dodijeljena su dva *Kolosa*.

Nagradu za stručni nadzor gradnje Jadranske autoceste - Istarskog ipsilona (faza 2A,) dodijeljena je stručnom timu u sastavu: Lino Stranić, dipl. ing. građ., Goran Krstić, dipl. ing. građ., Zoran Matijašić, dipl. ing. građ., Vladimir Šepić, dipl. ing. građ. i Leandar Hek, dipl. ing. građ. *Kolosa* za koordinaciju sudionika na gradnji i provedbi stručnog nadzora na projektu HE *Lešće* dobio je stručni tim: Čedo Radić, dipl. ing. građ., Tomislav Tomić, dipl. ing. građ., Vanja Lukas, dipl. ing. građ., Krešo Jurić, dipl. ing. građ. i Damir Balažić, dipl. ing. građ.

Odlukom Upravnog odbora Komore posebnog *Kolosa* za doprinos struci vanjskih pravnih osoba dobio je GP *Krk*.

Članovi upravnog odbora Komore prisjećajući se mnogih koji su svojim znanjem, trudom i vještinama pridonijeli razvoju i rastu građevinske struke u Hrvatskoj, donijeli su odluku da se *Kolos* za životno djelo za 2012. dodijeli prof. emer. dr. sc. Andreju Prageru.

VIJESTI IZ KOMORE

DEKLARACIJA O POTICANJU ODRŽIVA RAZVOJA

I.

Ovlašteni inženjeri građevinarstva s pravom i obvezama javnog djelovanja, svojom određujućom profesionalnom misijom i obvezom prihvaćaju trajnu odgovornost za unapređenje i razvoj moralnih i materijalnih društvenih te ekonomskih vrijednosti u potpunom skladu s ograničenjima i zahtjevima koji proizlaze iz uvjeta održiva razvoja na planetu Zemlja, globalno i lokalno u Republici Hrvatskoj.

II.

Ovlašteni inženjeri građevinarstva razumiju da održivi razvoj zahtijeva iskorištavanje obnovljivih i neobnovljivih prirodnih resursa na način koji će unapređivati osjetljivost za njihovo kontinuirano svrhovito i kontrolirano iskorištavanje te stvoriti jasne i nedvosmislene uvjete za uporabu neobnovljivih resursa koji neće, ni kratkoročno ni dugoročno, ugroziti lokalnu i globalnu prirodnu ravnotežu.

III.

Ovlašteni inženjeri građevinarstva prihvaćaju punu i neporecivu odgovornost u osmišljavanju, predlaganju i provedbi investicijskih projekata, a posebno projekata materijalne infrastrukture, zamašnjaka ukupnoga gospodarskog i svekolikoga drugog razvoja, a u skladu s najvišim načelima ciljanoga održivog razvoja.

IV.

Ovlašteni inženjeri građevinarstva s indignacijom odbacuju svaku pomisao ili insinuciju da su kao društveno i profesionalno odgovorne stručne osobe spremni sudjelovati u nečasnom djelovanju na štetu očuvanja okoliša, odnosno mimo načela održiva razvoja.

V.

Ovlašteni inženjeri građevinarstva posebno ističu da su investicijski projekti materijalne infrastrukture osnova i preduvjet ekonomskog rasta i da se kao takvi moraju planirati i provoditi u skladu sa zahtjevima trajne zaštite i unapređenja stanja u okolišu.

VI.

Revizija je razvojnih infrastrukturnih projekata od posebne društvene važnosti i mora se provoditi u skladu s pravilima struke i s profesionalnom i svakom drugom odgovornošću. Zadatak joj je jasno i provjereno utvrdi jesu li i na koji način projektnom dokumentacijom ispunjeni svi elementarni tehnički projektni uvjeti te uvjeti zaštite okoliša.

VII.

Ovlašteni se inženjeri građevinarstva protive svakom i s bilo koje strane izrečenom pokušaju da se institucija revizije projekata, koja je priznata javna djelatnost, iskoristi za određenu i upitnu društvenu svrhu. Posebno se protivi da se nekontrolirani upadi u struku zbivaju u prostoru odlučivanja o kratkoročnim i dugoročnim uvjetima svakodnevnog života pojedinaca i društvene zajednice.

VIII.

Ovlašteni inženjeri građevinarstva osuđuju svako djelovanje pojedinaca i institucija koje nastoji osporiti stručne dosege uporabom sile, a ne snagom argumenata.

Ovlašteni inženjeri građevinarstva ne prihvaćaju i s nelagodnom odbacuju metode kojima se u javnost upućuju poruke o neprihvatljivosti provedbe pojedinoga infrastrukturnog projekta ili projekta druge vrste s proizvoljnoga i neutemeljenog stajališta zaštite okoliša, pri čemu se odbacuju mjerodavne revizije priznatih stručnjaka i naručuju posebne revizije od osoba čiji se identitet skriva i za koje ne postoji javna referencija da su dorasli provedbi objektivne i nepristrane revizije.

Time se ne nanosi šteta samo ugledu struke već se stvara prostor nekontroliranog i nestručnog djelovanja na štetu ukupnoga uravnoteženog razvoja Republike Hrvatske.

IX.

Povjerenje je u struku rezultat pojedinačnoga i ukupnog iskustva u dobivanju i iskorištavanju rezultata obavljanja inženjerskih usluga.

Ni jedan projekt i ni jedno projektno rješenje nije i ne smije biti zaštićeno od svekolike provjere. Ovlašteni se inženjeri građevinarstva zalažu da projektna ograničenja budu jasno određena i društveno valorizirana i da za svaki projekt budu unaprijed poznata. Time se osiguravaju uvjeti za kreativan i usmjeren pristup u realizaciji društveno presudnih i ekonomski prihvatljivih projekata.

X.

Ovlašteni su inženjeri građevinarstva uvjereni da se samo kroz otvorenu, tolerantnu i argumentiranu široku raspravu u kojoj će sudjelovati svekolika stručna javnost, ali i svi zainteresirani društveni subjekti, može doći do stvarnih i razumnih ograničenja koja će omogućiti održivi razvoj i neće biti proizvod grupnih interesa već rezultat društvenog konsenzusa.

Iako je naknadna rasprava o novim ili izmijenjenim ograničenjima kontraproduktivna i ne može se ostvariti bez stvaranja antipoduzetničke klime, odnosno štete za pojedine projektne interesne skupine, zalažemo se da se u slučaju planirane izgradnje bilo koje građevine koja je danas u žarištu javnosti provede sveobuhvatna argumentirana stručna rasprava kroz koju će se iskristalizirati jasne i nedvosmislene poruke o ukupnoj opravdanosti i održivosti svakog projekta.

XI.

Ovlašteni se inženjeri građevinarstva zalažu za pojedinačnu i imenovanu odgovornost svakog sudionika investicijskog projekta, od onih koji preuzimaju i upravljaju rezultatima projekta do onih koji kreiraju društvena ograničenja i zahtjeve koji izravno i neizravno utječu na izvodljivost projekta.

Ovom deklaracijom koju ovlašteni inženjeri građevinarstva upućuju javnosti želi se upozoriti na neodrživost prakse kojom se bez stvarnih i provjerljivih argumenata, tobože u ime održiva razvoja, sprječava razvoj koji nije u suprotnosti s takvim zahtjevima. Jer održivi je razvoj naša sudbina i ne samo obveza.